

Dünya,
Vazgeçenleri
Değil,
Azmedenleri
Hatırlar

SINAI

İSTANBUL ANADOLU YAKASI ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

■ Mart 2021

■ Yıl: 7 Sayı: 17

MİLLİLEŞTİRMEDE
TÜRK DAMGASI

aselsan

FERHAT ÖZSOY - ASPİLSAN ENERJİ GENEL MÜDÜRÜ

"Tamamen Yerli Bir Ekosistem
Oluşturmaya Çalışıyoruz"

PROF. DR. FAZİLET VARDAR SUKAN - SUNUM - DİREKTÖR

Türkiye'nin Nanoteknoloji
"SUNUM"u

FERİDUN OBUL - ÇALGI USTASI

Orta Asya'dan Anadolu'ya
Enstrüman Cenneti

Mustafa ÇAKIR

PATENT EFFECT KURUCU
ORTAĞI

PATENT BİLGİSİNİ AVANTAJA DÖNÜŞTÜRMEYİZ GEREKİYOR!

Öncelikle patentin ne anlama geldiğinden ve ne işe yaradığından başlamak doğru olur. **Patent; yenilikçi bir teknoloji geliştiren, buluş yapan kişi ve kurumlara, belirli bir süre boyunca (maksimum 20 yıl) ve belirli coğrafyalarda başkalarının buluşlarını üretmesini, satmasını ve kullanmasını engelleme hakkı tanıyan bir koruma enstrümanıdır.** Aynı zamanda patentler açık inovasyon kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Patent dokümanları, başvuru tarihinden itibaren 18 ay sonra herkesin ulaşabileceği bir şekilde patent veritabanlarında yayınlanır. Teknoloji geliştiren kişi ve kurumlar, yayınlanan patentleri düzenli olarak takip ederek hem kendi alanlarında tekerleği yeniden icat etmek zorunda kalmazlar, hem yeni teknolojileri takip ederek ilham alırlar hem de rakiplerinin hangi teknolojiler üzerine yoğunlaştıklarını takip edebilirler. Yani patent dokümanları çok önemli pazar araştırma araçlarından bir tanesidir.

Patent, hem makro ekonomik açıdan ülkele- rin hem de mikro açıdan kurumların, firmaların, araştırma merkezlerinin, üniversitelerin inovasyon performanslarının ölçülmesinde kullanılan en önemli enstrümanlardan biridir. Çünkü **“yenilikçi teknoloji geliştirme”** ve **“inovasyon”** kavramlarını konuşmaya başladığımızda karşımıza rekabet avantajını yakalama stratejisini çıkarıyor, bu da patent ile koruma yaklaşımını ön plana getiriyor. Patentlenebilirlik kriterlerini karşılayan yenilikçi teknolojiler birer patent belge numarası aldığında, işte o zaman inovasyon performansının karşılaştırmalarında önemli bir gösterge haline geliyor.

Hayatımızı değiştiren yeni teknolojilerin ortaya çıkışı son yıllarda oldukça ivme kazandı. Geliştirilen her yeni teknoloji, inovasyon dünyamızı şekillendirmeye aday oluyor. Bazıları başarılı bir şekilde ekonomik hayata katılıyor ve insanoğlunun kullanımına sunuluyor bazıları ise sadece teknolojik gelişim olarak literatürdeki yerini alıyor. Bu teknolojileri geliştiren ülkeler, firmalar, üniversiteler ve girişimler her zaman bir yarış içinde ve hepsi teknoloji dünyamızı değiştirmeye çabalamakta.

Peki çok hızlı değişen bu teknoloji gelişiminin izlenmesinde ve takip edilmesinde hangi yöntemleri kullanıyoruz? Teknoloji yarışında kimin kimden ne kadar üstün olduğunu ya da yıllara göre teknoloji gelişim trendlerinin değişimini nasıl ölçümleyeceğiz? İşte tam bu noktada patent verisinin önemi ortaya çıkıyor. Çünkü patentler ülkelerin, kurumların ve bireylerin yenilikçilik düzeylerinin ölçülmesinde kullanılabilen en önemli araçlardan biridir. Yenilikçi teknolojilerin gelişiminin ölçülmesi ve her bir sektör özelinde makro ve mikro seviyede etkisinin izlenmesinde kullanılan parametrelerden biri patent verisidir.

Görsel 1: 2019 yılında Avrupa Patent Ofisi (EPO)'ne yapılan patent başvurularının teknoloji gruplarına göre dağılımı (EPO Patent Index 2019)

Ülke olarak patent konusuna verdiğimiz önem henüz yeterli seviyede olmasa da gide- rek artan bir ilgiye sahip. Özellikle yerli büyük firmalarımızın, yurt dışındaki rakipleri tarafından patent ihlal davasına maruz kalmaya başladıkları şu dönemde ilgi daha da hızlı artıyor. Çünkü patentin rekabette savunma amacıyla kullanımının yanı sıra ofansif olarak rakipleri tehdit etme ve lisanslama yoluyla gelir elde etme aracı olarak da kullanıldığı bir dönemdeyiz. Artık sadece patent sahibi olarak, rakiplerin sizin ticari sahanıza saldırmasını engellemek yeterli olmuyor, elimizdeki patentlerden değer üretmeye başlamamız gerekiyor. Diğer yandan patentler; firmaların, üniversiteler ve start-up'lar ile iş birliği geliştirme süreçlerinde kullandıkları önemli bir enstrüman olarak karşımıza çıkıyor. Patent sahibi üniversitelerin ve start-up'ların, büyük

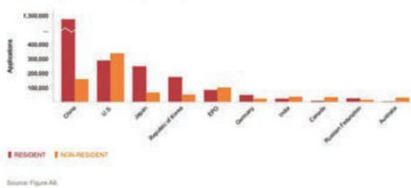

firmalar ile iş birliği geliştirme (lisanslama, ortaklık, satın alma gibi) süreçlerinde patenti olmayanlara göre daha başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

Türkiye olarak patent rakamları bağlamında diğer ülkelere göre çok çok geride olduğumuz bir gerçek. Türkiye'deki firmaların, üniversitelerin, girişimcilerin veya buluşçuların 2019 yılında yaptıkları toplam patent başvurusu sayısı 8 bin 126 iken, sadece IBM firmasının aynı yıl sadece ABD'de tescil ettirdiği patent sayısı 9 bin 262. Bu rakam bize, patent ve bağlantılı olarak **"yenilikçi teknoloji geliştirme"** konusunda daha henüz yolun başında olduğumuzu gösteriyor.

WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Organizasyonu) rakamlarına göre 2019 yılında tüm dünyada yaklaşık 3,2 milyon patent başvurusu yapıldı. Bu başvuruların yüzde 65'i Asya kıtasından çıktı. Yüzde 20'si ise ABD'den geliyor. Yüzde 11 ise Avrupa'dan. 3,2 milyon patent başvurusunun yüzde 44'ünü tek başına Çin sırtlıyor. Bu da yaklaşık 1,4 milyon patent başvurusu ediyor. Aynı yıl Türkiye'nin patent başvuru sayısı sadece 8 bin 126'de kaldı.

China's office received more than twice the amount of applications received by the U.S.
1.2. Patent applications at the top 10 offices, 2019

Görsel 2: 2019 yılında yapılan patent başvurularının ülkelere göre dağılımı, WIPO

Patent başvuru süreçleri nasıl işliyor?

Bir patent başvurusunun tescil edilebilmesi yani patent belgesi alabilmesi için üç farklı patentlenebilirlik kriterini sağlaması gerekiyor. Bu kriterler şunlardır:

- Yeni olması
- Buluş basamağının olması
- Sanayiye uygulanabilir olması

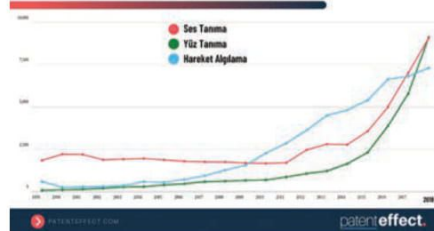
Yapılan patent başvuruları, bu kriterleri karşılıyorsa ve başka bir hukuki engel yoksa patent belgesi alabilir. Bu durumda

tescil olan yani patent belgesi alan buluş, üçüncü kişiler nezdinde hukuki bir koruma elde eder.

Patenteffect.com'un analizlerine göre Türkiye'den çıkan yerli patent başvurularımızın tescil edilme oranı ortalama yüzde 35 civarında. Bu sonuç, yaptığımız patent başvurularının yaklaşık yüzde 65'inin patentlenebilirlik kriterlerini taşımadığının önemli bir ifadesi. Bunun nedenlerini iyice anlamamız gerek. Aklıma gelen nedenleri sıralamaya çalışalım:

- Patent araştırması yapmadan, çalıştığımız alanda daha önce hangi teknolojiler geliştirilmiş diye incelemeden doğrudan AR-GE çalışmalarına başlıyoruz... Ve koşarak patent başvurusu yapıyoruz. **"Yeni"** sandığımız buluşumuzun başkaları tarafından daha önce geliştirilmiş olduğunu ve patent ile korunduğunu maalesef çok sonra öğreniyoruz.
- Sonra... Teknolojinin gelişim trendlerini incelemiyoruz. Örnek olarak, nanoteknoloji, yapay zekâ, makine öğrenmesi veya blockchain alanındaki teknolojik gelişimleri patent verileriyle izlersek, bu alanlardaki trendi yakalayabilir ve daha yenilikçi buluşlar yapma imkânımızı artırırız. Aksi halde, teknolojinin bilinen durumunda meydana gelen gelişmeleri kaçırıyoruz. Globalde yeni olduğunu düşündüğümüz buluşlarımız, patentlenebilirlik kriterlerini karşılamadığı için tescil süreçlerinde güçlüklerle karşılaşılıyor.

Ses Tanıma - Yüz Tanıma - Hareket Algılama Patentleri

Görsel 3: Ses tanıma, yüz tanıma ve hareket algılama ile ilgili patent başvurularının yıllara göre dağılımı, Kaynak: www.patenteffect.com

- Bir başka husus... Rakiplerin hangi teknolojileri geliştirdiklerini, hangi alanlarda patent başvurusu yaptıklarını

ve yakın zamanda hangi teknolojiye sahip ürünleri piyasaya çıkarmayı planladıklarını incelemiyoruz.

- Benzer alanlarda teknoloji geliştiren ama henüz varlığından haberdar olmadığımız gizli rakiplerimizin patentlerini keşfetmeye çalışmıyoruz ve çoğu zaman beklenmedik rakiplerden gol yiyoruz.
- Çalışma alanımızda hangi teknolojilerin var olduğunu analiz etmeye çalıştığımızda, incelemelerimiz daha çok ulusal düzeyde kalıyor. Patentlenebilirlik kriterlerini karşılayabilmek için yapmamız gereken araştırmamızın global düzeyde olması gerektiğini fark edemiyoruz. Üzülerek söylemeliyim ki, teknoloji tarama çalışmalarımız basit bir Google araştırması ya da makale taramasından öteye gidemiyor.

Sonuç olarak, okuyuculara özellikle şu tavsiyeyi yapma sorumluluğu hissediyorum. Birincisi, ihracat potansiyeli yenilikçi teknolojiler geliştirmeliyiz. İkincisi bu teknolojilerin rekabet avantajı yakalayabilmesi ve patent değerinin şirket değerine pozitif etki etmesi için etkin patent stratejileri geliştirmeliyiz. Üçüncüsü ise patent portföyümüzü stratejik olarak büyütme ve bu patentleri gelir sağlayacak şekilde kullanmalıyız. Bu 3 önemli aşamayı etkin yapabilmek için de, AR-GE çalışmaları yaptığımız alanlardaki patent trendlerini düzenli olarak takip etmeli ve bu patent bilgisini kendi ticari avantajımız için kullanmayı öğrenmeliyiz.

Görsel 4: Eklemleri imalat teknolojilerine ait patent başvurularının yıllara göre dağılımı ve top 3 patent liderleri, Kaynak: www.patenteffect.com